

Epe was gekocht en het architectenbureau De Zwaan te Amsterdam was al begonnen de tekeningen te maken. Alles leek in kannen en kruiken maar... generaal William Bramwell Booth (1856-1929) gaf geen toestemming. Brigadier Gustaaf Maste (1877-1943) die als maatschappelijk secretaris namens het Leger des Heils de onderhandelingen met de verschillende deelnemende partijen voerde, begreep er niets van. Het was niet de eerste keer dat het internationaal hoofdkwartier in Londen op onbegrijpelijke wijze ingreep op nationaal niveau. Maste had daar veel moeite mee. Maar iedere keer als hij zijn Nederlandse commandant om uitleg vroeg, kreeg hij ten antwoord: 'Maste, ze zullen het daar wel beter weten.'³

De situatie werd voor Maste onhoudbaar toen hij in november 1920, na vijftien jaar leiding te hebben gegeven aan het maatschappelijk werk, door de opvolger van Whatmore, commissioner W.H. Howard (1919-1923 en 1925-1928) gedegradeerd werd tot eigendommensecretaris. Van beleidsmaker werd hij nu beheerder. Voor hem was de maat vol.

2. Voorspel op een dramatisch conflict

Vanaf 1891 groeide het maatschappelijk werk van het Leger des Heils in Nederland gestaag. In de pers verschenen steeds meer lofbetuigingen vanwege dit maatschappelijk dienstbetoon. Ook de wereldlijke overheid deed vanaf een bepaald moment een beroep op het Leger om bepaalde maatschappelijke activiteiten te ontplooiën. Op deze wijze begon het in 1912 met reclaseringswerk en binnen enkele jaren ontwikkelde het Leger zich tot een van de belangrijkste reclaseringsinstellingen in ons land met een organisatie die als voorbeeld diende voor andere reclaseringsinstellingen. In ieder arrondissement vestigde het een reclaseringsbrigade met een democratische besluitvorming waarbij de leden inspraak kregen in de dagelijkse gang van zaken. Envoy G.C. Peeterman (1873-1957), die ontslag nam bij de Nederlandse Spoorwegen om zich fulltime aan het reclaseringswerk van het Leger des Heils te wijden, noemde het een democratisch bloempje in een autocratische hof.⁴ Dat 'democratisch bloempje' werd bovendien zeer professioneel begeleid en toegerust. Zo adviseerden vooraanstaande deskundigen als de bekende prof. mr. W.P.J. Pompe en de psychiaters dr. J. Waterink en dr. A.L.C. Palles de celbezoekers bij hun werk.⁵

3. Maste, G. *Verweerschrift*, Den Haag 1936, 3.

4. Peeterman, G.C., *Het Leger des Heils*, Utrecht 1921, 1.

5. Deze deskundigen gaven lezingen tijdens jaarlijkse congressen die tot 1940 gehouden werden. Ze behandelden onderwerpen die behulpzaam konden zijn bij het werk van de reclasseerders. Verslagen zijn opgenomen in het tijdschrift *Onze kracht*. De ingebonden jaargangen van dit blad bevinden zich in het Leger des Heils archief te Almere.